

Kommunledningskontoret
Tjänsteskrivelse till kommunstyrelsen

Datum:
2025-10-07

Diarienummer:
KSN-2025-02741

Handläggare:
Sofia Venemalm

Verksamhetsbidrag till Barnombudet i Uppsala län för 2026–2028

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar

1. **att** bevilja Barnombudet i Uppsala län verksamhetsbidrag för år 2026–2028 i enlighet med ansökan, samt
2. **att** fastställa verksamhetsbidraget för år 2026 till 3 281 000 kronor med en årlig uppräknings med två procent för 2027 och 2028.

Ärendet

Kommunstyrelsen har sedan 2019 haft samarbete med Barnombudet genom ett idéburet offentligt partnerskap (IOP). Som en del i överenskommelsen har kommunstyrelsen gett föreningen ett ekonomiskt stöd. Kommunens ekonomiska stöd till föreningen fastställdes år 2021 till 3 030 810 kronor och har årligen räknats upp med två procent. Nuvarande IOP förlängdes 2024 i befintlig form och löper ut den 31 december 2025.

Kommunstyrelsen gav kommunledningskontoret i uppdrag (2025-05-14 § 118) att utreda förutsättningarna för ett fortsatt idéburet offentligt partnerskap (IOP) med Barnombudet. Utredningen visade att IOP-formen inte var tillräckligt förankrad i berörda förvaltningar och nämnder, vilket ledde till att den inte användes fullt ut. Kommunstyrelsen beslutade därför att inte förlänga nuvarande stödform. Barnombudet har informerats om möjligheten att i stället ansöka om verksamhetsbidrag.

Barnombudet ansöker om ett treårigt verksamhetsbidrag mellan åren 2026–2028 om 3 281 000 kronor för år 2026 med en årlig uppräknings med två procent för år 2027 och 2028, i syfte att fortsätta arbetet med att utveckla och driva det barnrättsliga arbetet tillsammans med kommunen och andra berörda aktörer inom Uppsala kommun.

Beredning

Ärendet har beretts av kommunledningskontoret.

Föredragning

Barnombudet ansöker om verksamhetsbidrag för perioden 2026–2028 med 3 281 000 kronor per år. För år två och tre ansöker de om att grundbeloppet räknas upp för indexerade kostnadsökningar i samhället.

Barnombudet ansöker om medel för att bedriva arbetet med att säkerställa att barnets rättigheter ska fungera på alla nivåer och sammanhang. Det innebär bland annat utbildningsinsatser, metodutveckling, påverkansarbete samt dialoger med barn och unga. Fokus för verksamheten är ett främjande och förebyggande arbete i samverkan med andra relevanta aktörer.

Till skillnad från ett idéburet offentligt partnerskap (IOP) innebär ett verksamhetsbidrag inga ömsesidiga åtaganden mellan kommunen och Barnombudet. Samverkan med kommunens förvaltningar och bolag sker där behov identifieras, men regleras inte inom ramen för bidraget.

Barnombudet utgör ett fristående kunskapscentrum och ett komplement till kommunens egna insatser för barn och unga. Kommunledningskontoret bedömer att verksamheten är i linje med kommunens övergripande mål inom barnrättsområdet och att Barnombudet är en viktig aktör i detta arbete. Kommunen ser ett värde i föreningens mångåriga arbete, volontärinsatser och erfarenhet av att arbeta för barns rättigheter.

Beviljandet av verksamhetsbidrag till Barnombudet bedöms ha en positiv påverkan på barn och unga i Uppsala kommun. Det stärker barnrättsarbetet lokalt och bidrar till att barn får tillgång till stöd, information och möjlighet till delaktighet. Bidraget möjliggör ett självständigt och kompletterande arbete till kommunens egna insatser för barns rättigheter.

Mot bakgrund av detta föreslås att Barnombudet beviljas verksamhetsbidrag för att säkerställa att barn och unga i Uppsala kommun har tillgång till ett fristående lokalt barnombud som kan tillhandahålla information om deras rättigheter samt erbjuda vägledning i kontakter med myndigheter. Bidraget möjliggör ett självständigt och opinionsbildande arbete för barns rättigheter i Uppsala kommun.

Ekonomiska konsekvenser

Den ekonomiska ersättningen till Barnombudet finansieras inom kommunstyrelsens ekonomiska ram. Det årliga ekonomiska stödet från Uppsala kommunkoncern fastställs till 3 281 000 kr, med årlig uppräknings om två procent.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad den 7 oktober 2025
- Bilaga 1. Ansökan om verksamhetsbidrag från Barnombudet.

Kommunledningskontoret

Birgitta Pettersson
Stadsdirektör

Ingela Hagström
Utvecklingsdirektör och
biträdande stadsdirektör

Ansökan om verksamhetsbidrag 2026–2028 från Uppsala kommun

Barnombudet i Uppsala län ämnar med ett treårigt verksamhetsbidrag, 2026 till 2028, fortsätta utvecklingen av det barnrättsliga arbetet tillsammans med kommunens förvaltningar, bolag och övriga aktörer inom Uppsala kommun, precis som vi gjort sedan 1988.

Inledning

Barnrättsperspektivet är avgörande för ett hållbart samhälle. Det som är bra för barn är också bra för vuxna och seniorer.

Barnombudet i Uppsala län, hädanefter benämnt som Barnombudet, bidrar på en mängd olika sätt för att barnets rättigheter ska fungera på riktigt på alla nivåer och i alla sammanhang. Vi utbildar, vägleder, tar fram metoder, bedriver påverkan och genomför dialoger med barn och unga, samt mycket annat. Vi arbetar utifrån ett systemförändrande och utpräglat samverkansperspektiv med fokus på främjande och förebyggande arbete.

Detta underlag ger en bild av Barnombudets verksamhet, vision, mål och fokus och därmed vad verksamhetsbidraget kommer användas till.

Om Barnombudet

Barnombudet har ett styrdokument som heter "Verksamhets- och varumärkesplattform för Barnombudet i Uppsala län". Ansatsen med detta dokument är att skapa en övergripande ram som ger utrymme att anpassa verksamheten löpande utifrån möjligheter och behov. Vi skriver därför inte en klassisk verksamhetsplan utan följer upp verksamheten på en aggregerad nivå där aktiviteter (allt vi gör) relateras till våra tre fokusområden. Det finns alltid mer utveckling att göra för att skapa en verksamhet i samklang med samhället, behov och resurser. Inte minst för en organisation i civilsamhället. Nedan beskrivs innehåll från bland annat tidigare nämnda plattform.

Några viktiga komponenter i Barnombudets roll är:

- Att vara en fristående och handlingskraftig lokal barnombudsverksamhet. Det ger en trovärdighet för stödsökande och större möjlighet att utgöra en bro mellan olika verksamheter och deras huvudmän. En styrka som ideell förening är att det går att agera snabbare än det offentliga och ofta ha större handlingsutrymme.
- Att vara nära - både barnen och dess primära vuxna, de som arbetar med och tar beslut som berör barnen. Det handlar både om att vara tillgängliga, att ha fungerande relationer till personer och en kännedom om verksamheter och beslut.

- Att lära av barn och unga genom att träffa och lyssna till många barn och ta till sig av deras erfarenheter, tankar och idéer.
- Att genom bred kompetens, erfarenhet och kontinuitet ha ett helhetsgrepp om barnets rättigheter – med perspektiven främja och förebygga samt att samarbeta kring åtgärder med olika verksamheter som påverkar barns liv. Utifrån individers behov av stöd kan Barnombudet lyfta frågor till en strukturell nivå.

Visionen

Visionen är en tydlig målbild av vad vi vill uppnå på lång sikt.

Varje barn lever och utvecklas på bästa sätt utifrån sina förutsättningar.

Mission

Missionen formulerar varför Barnombudet finns och vilken vår uppgift är. Missionen leder oss mot visionen.

Barnombudet vill förändra samhället så att barnets rättigheter funkar på riktigt. Därför arbetar vi strategiskt, långsiktigt och praktiskt, nära barn och tillsammans med alla som kan bidra till att förverkliga barnets bästa.

Position

Positionen visar vårt unika bidrag för att visionen ska uppnås. Den berättar vad som skiljer oss från andra aktörer och varumärken i ”branschen”.

Barnombudet står för dialog och samarbete, men också för ställningstagande och påverkan. Vi kan som fristående organisation vidga perspektiven för att nå konkreta lösningar för barnets bästa. Vi utgår från det som finns nära barn och samarbetar med alla som kan bidra till att förverkliga barnets bästa. Vi verkar lokalt, regionalt och nationellt på individ-, grupp- och samhällsnivå med fokus på att främja det som är bra”.

Fokusområden

Våra tre fokusområden ramar in vår den operativa verksamheten. Dessa är:

Från kunskap till handling

För att barnets rättigheter ska funka på riktigt krävs kunskap, insikt och handling. Vi ger förutsättningarna så att alla länkar i den kedjan håller. Vår kunskapsförmedling är därmed en förutsättning för barnrättsmedvetna beslut, mer inflytande, delaktighet och förstärkt skydd för barn och unga. Barnombudet är ett kunskapscentrum för barnrätt.

Barnombudet gör kunskap om barnets rättigheter tillgänglig och användbar för både barn, unga och vuxna genom att utveckla verktyg och metoder anpassade till olika målgrupper och sammanhang. Vi utbildar och stöttar beslutsfattare i att ta tillvara barns och ungas perspektiv och vi synliggör olika former av stödinsatser för dem som finns nära barn. Genom vår rådgivningsverksamhet ger vi direkt stöd till enskilda samtidigt som vi samlar strategisk kunskap för att driva frågor om barns rättigheter. Vi arbetar också aktivt med att själva lyssna in barns och ungas röster för att förbättra vårt arbete och föra deras erfarenheter vidare.

Barns och ungas röster

För att skapa ett demokratiskt, fredligt och hållbart samhälle behöver barns och ungas röster höras. Beslut blir bättre när de som berörs är delaktiga. Vi vill stärka barn som rättighetsägare. För att uppnå detta arbetar Barnombudet direkt med enskilda och grupper av barn och unga samt på strategisk nivå. Barnombudet stärker barns och ungas förmåga att uttrycka sina åsikter, erfarenheter och känslor i frågor som berör dem – både i vardagen och på samhällsnivå. Vi skapar tillfällen och kanaler där de kan göra sina röster hörda inför beslutsfattare och i offentligheten. Vi verkar för att strukturer och metoder för delaktighet ska finnas och fungera i praktiken, och vi bidrar till att barn och unga får vilja, möjlighet och färdighet att agera som demokratiska individer.

Påverkan

Barnrätt är en förutsättning för hållbarhet och samhället behöver därför utformas i enlighet med barnets rättigheter. Det behövs en stark och stödande opinion för att nödvändiga beslut ska kunna tas. Barnombudet lyfter frågor som är viktiga för att barnets rättigheter ska funka på riktigt. Vi arbetar med att stärka barnets rättigheter lokalt, regionalt och nationellt. Påverkansarbetet förutsätter att organisationen är lyhörd och bedriver aktiv omvärldsbevakning och kunskapsinhämtning. Vår särställning som fristående barnombud är en förutsättning för påverkansarbetet.

Barnombudet utbildar och stöttar beslutsfattare i att förstå hur ett barnrättsperspektiv stärker demokratin och bidrar till ökad hållbarhet. Vi samarbetar med aktörer som kan främja barnets bästa och verkar för att samhällets alla nivåer ska arbeta främjande och förebyggande utifrån barnets rättigheter. Genom opinionsbildning och dialog lyfter vi aktuella samhällsfrågor, synliggör brister och föreslår lösningar som stärker barns rättigheter. Barnombudet fungerar även som remissinstans på kommunal, regional och nationell nivå.

Den operativa verksamheten

Några exempel på vilken typ av verksamhet Barnombudet bedriver under de ovanstående fokusområdena är:

Från kunskap till handling

- Barnrättslektioner i åk 4 – vi beskriver barnkonventionen i korthet och låter barnen göra en påverkansövning där klassen tar fram förslag på vad de vill att vuxna ska förändra så att det

kan bli bättre för barn på lokal nivå. Vi beskriver även möjliga vägar för barn och unga att själva bedriva påverkan och var de kan få stöd kring olika problem.

- Lunchhäng på högstadieskola - vi tar med oss kommunalråd och för ungdomarna relevanta verksamheter och finns på plats på ett centralt ställe på skolan under cirka två dagar mellan kl.11 och 13. Lunchhänget inleds med en kort aulainformation årskursvis om barnrätt, till exempel rätten att få stöd och rätten till delaktighet, samt vad som händer under Lunchhänget.
- Föreläsningar och workshops – med de verksamheter inom kommunen som önskar utveckla sitt barnrättsliga arbete. Kan handla om information, bemötande, skydd, processer och beslutsstöd.

Barns och ungas röster

- Tidningen Word – en kanal för unga i gymnasiet att i en journalistisk process få göra sina röster hörda gentemot jämnåriga och beslutsfattare. Gymnasieungdomarna har utgjort redaktion och planerat, fotograferat, skrivit och illustrerat under ledning av en chefredaktör. Här planerar vi omtag under hösten 2025, med fortsatt syfte att unga ska få tillfälle att uttrycka sina åsikter.
- Kommunutvecklare – under en treveckorsperiod får ungdomar, med ersättning av kommunens feriestöd, arbeta med att lära sig om rättigheter, påverkan, kommunens organisation och ungas förutsättningar. De väljer ett område som de vill förbättra och bedriver påverkansarbete.
- Leder och utbildar vuxna kring dialog med barn och unga i en mängd olika frågor.
- Samarbetar med andra föreningar, till exempel Bananteatern och Mema dans och genomför workshops med barn och unga i anslutning till föreställningar. Detta finansieras antingen via projektbidrag eller köpta föreställningar.

Påverkan

Inom påverkansområdet arbetar vi dels genom personliga möten och direkt kommunikation med beslutsfattare, dels via media för att driva opinion i barnrättsfrågor. Frågorna är oftast lokala, men ibland även nationella vilket ju också berör den lokala nivån.

Några sakområden som varit aktuella de senaste åren är bemötande och anpassningar kring barn, unga och deras föräldrar där det finns en NPF-diagnos, bostadsfrågan och den strukturella hemlösheten, stadsplanering utifrån barnrättsperspektiv och ANDT-frågor.

Exakt vilken verksamhet som ska bedrivas de kommande tre åren bedöms utifrån plattformen och omvärldsbevakning i relation till föreningens tillgängliga resurser.

Specifika frågeområden

Förutom att beskriva vår egen verksamhet vill Barnombudet även lyfta tre viktiga frågeområden som bidrar till förbättrat och lyckat barnrättsligt arbete.

Samverkan

Barnrättsarbetet är inget ensamjobb för varken Barnombudet, Uppsala kommun eller någon annan aktör. Barnombudet inbjuder till kontinuerlig dialog med kommunen och andra aktörer kring utveckling av det strategiska och praktiska barnrättsarbetet.

Barnrättsråd i Uppsala

I dag finns ett jämställdhetsråd i Uppsala. Barnombudet är intresserade av att medverka till att bilda ett liknande forum för barnrätt. Detta för att samla flera aktörer för att belysa helheten av det arbete som pågår inom Uppsala kommun kring konkret barnrättsarbete. Det skulle kunna skapas ett kunskaps- och samverkansforum som leds av kommunen och Barnombudet, kanske tillsammans med en relevant fakultet på Uppsala universitet. I rådet kan, i likhet med andra råd, ingå såväl tjänstepersoner som politiker och civilsamhälle.

Kunskapsspridning och delning

Hur kan kommunen arbeta mer aktivt med att beskriva nuläge och behov kontinuerligt i kommunens olika delar? Det är kunskapsunderlag som alla andra aktörer kan dra nytta av på en rad olika sätt. Allt ifrån att formulera innovativa förslag från invånare och aktörer men också för att rikta den egna verksamheten mot rätt behov. Barnombudet vill föra en dialog med kommunen om hur detta skulle kunna utvecklas.

Sälja tjänster

Barnombudet har i sin verksamhet utvecklat tjänster som kan köpas och har köpts in av bland annat Uppsala kommun, och har för avsikt att fortsätta med det. I första hand har det gällt dialogarbete med barn och unga.

Uppföljning av verksamhet

Barnombudets kansli levererar varje år en årsrapport till sin styrelse som vid årsmötet fastslår gängse föreningsformalia gällande verksamheten, budget, revision och poster i styrelse. Vi har även en auktoriserad revisor som gör vår revisionsrapport.

Den operativa verksamheten följs upp på olika sätt. Vi har dels ett internt system för att följa våra aktiviteter och som sedan rapporteras utifrån hur de bidragit till våra tre fokusområden. Dels använder vi andra effektmättningsmetoder för olika aktivitet som enkäter, samtal och dialoger i grupp och på workshops.

Belopp som söks, period samt uppräkning

Barnombudet ansöker om verksamhetsbidrag för perioden 2026–2028. Den summa som denna ansökan gäller är fastställt till tusen svenska kronor (3 281 000 SEK) per år. För år två och år tre ansöks även om att grundbeloppet justeras utifrån en tillhörande uppräkning för indexerade kostnadsökningar i samhället.

Budget för 2026

Denna budget är avgränsad till de medel och verksamhet som söks från Uppsala kommun. Utöver detta har vi en hel del annan verksamhet som inte beskrivs här.

Intäkter

Uppsala kommun	3281000
Summa	3281000

Kostnader

Lokal	417000
Kanslikostnader	2702000
Info-kommunikation	55000
Ungas inflytande - Word	100000
Styrelse	7000
Summa	3281000

Uppsala 8 sep -25

Lisa Skiöld
Verksamhetschef